

Mjølkeerstatning til kje

Forfatter

Hege Gonsholt, Topp Team Fôring Geit, Tine

Sammendrag

Det finnes mange varianter av mjølkeerstatninger til kalv, lam og kje på markedet. Forskjellene er store både i innhold og pris. Hva bør en se etter ved valg av mjølkeerstatning til kje? Og hva er egentlig forskjellen mellom de ulike blandingene?

Publisert

2017

Referanse

Sau og Geit Nr.6/2017

Utskriftsdato

14.02.2025 www.fag.nsg.no

Mjølkeerstatning til kje

Det finnes mange varianter av mjølkeerstatninger til kalv, lam og kje på markedet. Forskjellene er store både i innhold og pris. Hva bør en se etter ved valg av mjølkeerstatning til kje? Og hva er egentlig forskjellen mellom de ulike blandingene?

Tekst og foto: Hege Gonsholt, Topp Team Fôring Geit, Tine

For å unngå overføring av eventuell smitte skal en fremdeles unngå samlemjolk fra geitene ved fôring av kje til påsett. Slaktekje kan få samlemjolk, forutsatt at de er oppstallet i egen bing med tette vegger eller i eget rom. Ved valg av mjølkeerstatning gjelder det å finne typer som er mest mulig lik geitemjolk i sammensetning. Samtidig er pris viktig, og det bør helst være norske råvarer i blandingen.

Høgt fett- og proteininnhold

Mjølkeerstatninger til lam og kje har høyere innhold av fett og protein enn blandinger beregnet på kalv. Tabell 1 viser innholdet i noen av de vanligste mjølkeerstatningene i handelen. Det er små

forskjeller mellom blandingene til lam og kje. Fett- og proteininnholdet er om lag likt - og varierer fra 22 til 24 %. Til sammenligning har mjølkeerstatninger til kalv fra 16-18 % fett og 23-26 % protein.

Mineraler og vitaminer

Innholdet av mineraler og vitaminer er relativt likt i alle mjølkeerstatningene. Det er særlig mineralene kalsium og fosfor som er viktige til dyr i vekst. Begge inngår i beinvev og er nødvendig for normal utvikling av skjelettet. Vitamin D og vitamin A er nødvendig for at kroppen skal kunne ta opp kalsium og fosfor. Alle mjølkeerstatningene i tabell 1 er tilsatt både mineraler og vitaminer i tilstrekkelige mengder til kje.

Flere blandinger med norsk mjølkepulver

Av de oppgitte blandingene er det pr. i dag bare VitaMilk som produseres i Norge. Flere av de andre blandingene er basert på en andel norsk mjølkepulver, men er produsert i utlandet. Både Pluss Ulla og Sprayfo Lam51 inneholder norsk mjølkepulver. Med norsk råvare reduseres toll på innsatsvarene og gir rimeligere produkter.

Stor variasjon i pris

Pluss Pontus skiller seg ut som den klart dyreste blandingen. Den har også det høyeste innholdet av fett og protein. Med anbefalt blandingsforhold til kje (påsett) koster en liter ferdig blanda drikke kr 6,18.

De andre blandingene er noe billigere og

	Pluss Pontus	Pluss Ulla	Sprayfo Lam51	VitaMilk Lam
Fett, %	24	22,5	23	22
Protein, %	24	23	23	22
Mineraler:				
Kaslium, %	0,8	0,8	0,95	0,9
Fosfor, %	0,7	0,7	0,65	0,59
Vitaminer (tilsatt):				
Vit A, IU/kg	30.000	25.000	25.000	25.000
Vit D, IU/kg	4.000	4.000	2.000	4.000
Norske råvarer?	Nei	Ja	Ja	Ja
Pris kr (eksl. mva):				
pr. sekk (25 kg)	1 030,-	780,-	825,-	780,-

Tabell 1. Oversikt over aktuelle mjølkeerstatninger til kje (priser pr. 1. november 2017)

	Pr. liter ferdig blanda drikke:			Kostnad mjølkeføringsperiode, kr	
	Pris, kr	Fett%	Protein%	5 uker ¹⁾	6 uker ²⁾
Pluss Pontus	6,18	3,6	3,6	370,-	460,-
Pluss Ulla	4,68	3,37	3,45	280,-	350,-
Sprayfo Lam51	4,95	3,45	3,45	300,-	370,-
VitaMilk Lam	4,99	3,52	3,52	300,-	375,-

1) Antatt brukt 60 liter ferdig blanda drikke. 2) Antatt brukt 75 liter ferdig blanda drikke.

Tabell 2. Pris (ekskl.mva) pr. liter ferdig blanda drikke og antatt kostnad pr. kje for mjølkeføringsperiode for ulike mjølkeerstatninger (priser pr. 1. november 2017)

ligger relativt likt på pris. Ferdig blanda drikke til kje koster fra kr 4,68 til 4,99 pr. liter (priser ekskl. mva. pr. november 2017).

Anbefaler mjølkeføring fram til kjeet veier minimum 11 kg

I følge Tine Rådgiving bør tilveksten i mjølkeføringsperioden være 180-200 g/dag for geitekje og 220-260 g/dag for bukkkje. Ved normal fødselsvekt (3 kg) vil det si at kjeet skal legge på seg minst 7 kg før avvenning. Ved svært god tilvekst kan 5 uker være nok for geitekje og kanskje ned mot 4 uker for bukkkje. Hvilken tilvekst en kan oppnå vil avhenge både av type mjølkeerstatning og om kjea er friske og har god appetitt. Ved mer moderat tilvekst kan 6 ukers mjølkeføringsperiode være passelig.

Ikke undervurdér betydningen av godt stell og miljø

Godt miljø er særdeles viktig i mjølkeføringsperioden for å oppnå best mulig tilvekst. Tørre, trekkfrie binger og god ventilasjon er godt smittevern. Alle forhold rundt mjølkeføring, kraftfôr, grovfôr og vann må ha god hygienisk standard. Det bør ikke være mer enn to ukers forskjell i alder på kje i samme bing og kjea må ha god anledning til å være i aktivitet.

Hvilken mjølkeerstatning bør en velge?

Mjølkeerstatninger med høyere innhold av fett og protein gir mulighet til kortere

mjølkeføringsperiode. Det er likevel såpass små variasjoner i innhold at det ikke gir grunn til å anbefale en blanding framfor andre. Det viktigste er å velge en type beregnet på lam og kje, følge med på tilveksten og avvenne kjea når de har nådd 11 kg levendevekt.

Huskeliste:

- Råmjølk så raskt som mulig og seinest 2 timer etter fødsel.
- 8-10 dl råmjølk fordelt på flere porsjoner eller gå sammen med mor i egen bing første levedøgn.
- Over i «opplæringsbinge» dersom kjeet skal lære seg å drikke av smokkbøtte eller drikkeføringsautomat. Vær sikker på at kjeet drikker godt før overgang til større fellesbinger.
- Bruk alltid leverandørens anbefalte blandingsforhold til kje ved bruk av mjølkeerstatning.
- Fri tilgang til vann, kraftfôr og fint grovfôr fra første leveuke.
- Kje som veier minst 11 kg kan avvennes fra mjølk.
- Legg til rette for god tilvekst og forebygg sjukdom ved å tilby tørre, trekkfrie binger med gode eteplasser og mulighet for aktivitet, god føringshygiene og regelmessig vask av mjølkeføringsutstyr.